

เล่าสู่กันฟังจากงานวิจัย
หุ้บ สว.สท.

พาเที่ยวชมอาณาจักร ข้าวคุณธรรม

พวกเราชาว สว.สท. ได้มีโอกาสพาทีมวิจัยจาก 5 จังหวัด ไปเยี่ยมชมกิจการของ “ชาวนาคุณธรรม” ซึ่งได้กลายเป็นศูนย์เรียนรู้ที่คนทั่วสารทิศแวะไปศึกษาดูงานโดยไม่ว่างเว้น ซึ่งความรู้ที่ให้นั้นมีทั้งวิถีชีวิตชาวนาคุณธรรม การผลิตปุ๋ยเม็ดอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ ธนาริยาการ และยังมีบริการศูนย์บำบัดอีกด้วย

เมื่อเดือนธันวาคม 2554 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอาคารธนาริยาการ ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวมากกว่า 150 สายพันธุ์ ที่ปัจจุบันเป็นที่กล่าวขวัญทั้งในหมู่นักวิชาการและเครือข่ายชาวนารักษ์แผ่นดินที่ต้องการรักษาสายพันธุ์ข้าวไว้เพื่อความมั่นคงทางอาหารของไทย

5 ปีผ่านไปทางเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรมก้าวข้ามข้อจำกัดพื้นฐานทางการประกอบอาชีพชาวนาไปแล้วเป็นกลุ่มชาวนาที่มีความเข้มแข็งพร้อมที่จะปกป้องศักดิ์ศรีอาชีพชาวนาของตนเองอย่างภาคภูมิใจ ผู้เขียนไม่ได้อ้างขึ้นลอยๆ แต่เขียนด้วยข้อมูลที่ได้สัมผัส ได้ไปเห็นมาด้วยตัวเอง ก้าวแรก

ภาพธนาริยาการ สำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวของเครือข่าย

ที่คณะของเราลงจากรถตู้ ถูกต้อนรับด้วยน้ำดื่มเพื่อสุขภาพ น้ำใบย่านาง พร้อมบรรยายสรรพคุณอย่างละเอียด

ในเช้าวันที่ 15 พ่อใหญ่ เป็นผู้นำพา คณะดูงานเดินเยี่ยมชมรอบๆ ศูนย์ฯ โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มกิจกรรมแรกที่ได้รับความคิดเห็นคือเรือนไทบ้านอโรคยา มีสพบบ้านทุ่ง มีทั้งสพบเท้าด้วยน้ำทุ่นไพร และการพอกหน้าด้วยครีมสูตรธรรมชาติที่ไว้ระหว่างที่แช่เท้า เรือนสพบถือเป็นที่ยินยอมของทุกคน เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมของศูนย์ที่มีกรอบรมเข้าค่าย “ล้างพิษจากกายและจิต” ซึ่งทางเครือข่ายจะจัดอบรมทุกศุกร์ที่ 2 ของทุกเดือน

เมื่อเดินต่อไปอีกไม่ไกลเราก็ได้พบกับโรงสีขนาดย่อมที่เรียกว่าโรงสีดาวกระจายซึ่ง

โรงสีดาวกระจายของศูนย์ที่ช่วยลดต้นทุน

ชาวนามีอาชีพใช้บริการเรือนไต่บ้านอโรคยาของศูนย์อย่างคับคั่ง

ปุ๋ยจำนวนมากที่เครือข่ายผลิตขึ้นเพื่อใช้ในศูนย์และจำหน่ายแก่สมาชิกเครือข่าย

ช่วยลดต้นทุนได้หลายอย่าง โดยเฉพาะการลดต้นทุนการขนส่งข้าวเปลือกไปแปรรูปที่เดียว เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีโรงสีของเครือข่ายเพียงแห่งเดียว ซึ่งจากเดิมเครือข่ายชาวนาคุณธรรมทั้ง 4 จังหวัด ต้องขนข้าวเปลือกไปสีที่โนนค้อทุ่งเพียงแห่งเดียว ล่าสุดผู้เชี่ยวชาญมาว่ามีผู้ใหญ่ใจดีได้ช่วยเหลืองบประมาณการก่อสร้างโรงเรือน และเครื่องสีข้าวขนาดเล็กจำนวนทั้งสิ้น 7 โรง กระจายตัวรอบพื้นที่ 4 จังหวัด เพื่อให้พี่น้องสมาชิกข้าวคุณธรรมได้แปรรูปผลผลิตใกล้บ้าน

ถัดไปอีกไม่ไกลจากโรงสีมากนักเป็นโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของเครือข่าย ผู้เขียนเองก็ต้องตะลึงกับปริมาณปุ๋ยที่ตั้งเรียงรายซ้อนกันเป็นจำนวนมากเป็นร้อยๆ ถุง เป็นปุ๋ยที่ทางเครือข่ายผลิตและจำหน่ายใช้กันเองภายในเครือข่าย กลิ่นแฉะที่เกิดจากปุ๋ยฟุ้งตกลงรอบอวนไปทั่ว ได้ยินเสียงแว่วๆ จากใครสักคนบอกว่ากลิ่นเหมือนขี้ค่างคาวเลย ผู้เขียนก็ไม่เคยดมขี้ค่างคาวก็เลยคิดตามไปเลยคงจะกลิ่นแบบปุ๋ยอินทรีย์นี้กระมัง มองไปที่ข้างฝาโรงปุ๋ยเห็นมีบอร์ดอธิบายวิธีการผสมส่วนผสมต่างๆ ของการทำปุ๋ยอินทรีย์ของเครือข่าย ข้างโรงปุ๋ยมีแปลงผักขนาดย่อม เหี่ยวแตกใบงามจริงๆ มีทั้งผักคะน้า ต้นหอม และมะระ

ชาวนามีอาชีพตั้งใจฟังชาวนาคุณธรรมอธิบายสูตรการผลิตปุ๋ยอย่างตั้งใจ

แปลงผักที่งามอย่างปลอดภัยสาธิตผลจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตขึ้นใช้เอง

ภายในซูเปอร์มาร์เก็ตของเครือข่ายที่มีเมล็ดพันธุ์จำหน่าย

ภาพแห่งความฝันของกลุ่มชาวนามีอาชีพ เมื่อคราวไปเยี่ยมเยือนศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม

ขึ้นก คงไม่ต้องบรรยายทำไมถึงงามขนาดนี้ ระหว่างทางที่เดินพวกเราได้พบแปลงผักสวนครัวย่อยๆ ปลูกผักแต่ละชนิดไม่มากนัก แต่หลากหลายชนิดสันนิษฐานเอาเองว่าปลูกไว้กินเองในครัวเรือนในเครือข่าย มีกองฟางตั้งเรียงอยู่ได้ข้อมูลมาว่าที่นี่ให้ความสำคัญกับกองฟางมาก จนมีคำกล่าวให้ความสำคัญว่ามีฟางเหมือนมีทอง เพราะที่ยโสธรน้ำแล้งจะแล้งมาก ต้องประหยัดน้ำ ฟางข้าวจะช่วยดูดซับความชื้นได้ดี ทั้งจากน้ำค้างตอนกลางคืนและน้ำที่รดลงไป

สุดท้ายเราได้มาชมซูเปอร์มาร์เก็ตของเครือข่ายหรือที่เรียกว่าตลาดสุขใจของที่นี่ มีสินค้าของเครือข่ายจำหน่ายมากมาย ทั้งเมล็ดพันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์ผัก เครื่องมืออุปกรณ์การทำนา เครื่องอุปโภค บริโภค และสินค้าผักผลไม้อินทรีย์ของเครือข่ายเรียกได้ว่าผลิตเองขายเองครบวงจร หากท่านผู้อ่านท่านใดสนใจศึกษาเรียนรู้นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่างทางเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรมไม่สงวนสิทธิ์ไปศึกษาข้อมูลได้ด้วยตัวเองที่ศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม (Moral Rice Living Learning Center) แต่มีข้อแม้ว่าต้องกินมังสวิรัต และช่วยกันประหยัดน้ำนะครับ